

The conditional division of the formation process of three historical periods of studying communicative competency is indicated. In the late 1960s – early 1970s of the XX century, the first attempts were made to define communicative competency within the ability to apply linguistic competency in various situations. Gradually, the essence and structure of communicative competence was expanded and filled with new content. Since the 1980s of the last century, communicative competency has been analyzed by scientists taking into account the psychological basis of personality. Since 2000, the communicative approach has been actively implemented in educational institutions with professional training of specialists in various fields.

The scientific achievements of domestic and foreign researchers on the essence of this concept are analyzed. In their scientific works, they argue that communicative competency should be understood as the use of verbal and nonverbal means of communication during education and upbringing in order to interact with people in different social and domestic situations. Communicative competencies, which are based on knowledge, skills, abilities, ways of communicative activity and manifestations of emotional and value attitude to it, are components of the basis of communicative competency.

Based on the analysis of the scientific literature, the definition of the concept of “communicative competency” of marine specialists is proposed. It has been found to be a key competence of maritime workers, as the specificity of the profession requires constant contact among people and the performance of their daily duties.

Key words: concept, personality, communication, communicative approach, communicative competency, knowledge, skills, abilities.

Дата надходження статті: 16.10.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Ляшкевич А. І.

УДК 378.147.016:656.61.052

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi46.123>

Літвиць Л. В.*

orcid.org/0000-0001-6443-3321

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЦІННІСНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

У статті наголошено, що потреби розвитку морського та річкового транспорту, а також світового комерційного мореплавства, обумовили необхідність підготовки висококваліфікованих конкурентоздатних фахівців морської галузі.

Зазначено, що актуальності набуває проблема міжкультурної взаємодії, яка тісно пов'язана з проблемою формування особистості, спроможної до толерантного міжкультурного спілкування.

На основі аналізу констатовано, що потреба у толерантному фахівцеві морської галузі зумовлена плюралізмом ідеологій. Саме такий фахівець здатен побудувати конструктивний професійний діалог, співпрацювати з представниками та культурою інших країн

У статті узагальнено наукові погляди на поняття «толерантність» та акцентовано увагу на тому, що проблема толерантності в контексті професійної підготовки морських фахівців потребує особливої уваги.

Обґрунтовано той факт, що майбутній фахівець повинен мати розвинені комунікативні якості, що дозволяють йому швидко адаптуватися до вимог замкнутого колективу, успішно співпрацювати з колегами, у тому числі у процесі міжкультурної взаємодії.

* © Літвиць Л. В.

Констатовано, що толерантність означає рівні права для всіх членів суднової команди, з одного боку, а з іншого – кожен представник мультинаціонального екіпажу повинен визнати і приймати право інших мати різні точки зору, думки, поведінку та волю.

Схарактеризовано феномен інтолерантності, та зазначено, що будь-який із її видів є небезпечним для продуктивної роботи суднового екіпажу, оскільки може призвести до послаблення групової єдності, взаєморозуміння та вплинути на безпеку рейсу.

Проаналізовано значення цінності толерантності як складової професійної компетентності морських фахівців для ефективного міжнаціонального спілкування.

Ключові слова: толерантність, цінність, конкурентоздатні фахівці, міжкультурне спілкування, інтолерантність, професійна компетентність, безпека.

Постановка проблеми. Сучасний стан української транспортної сфери, зовнішні та внутрішні виклики соціально-економічного життя країни змушують наших співвітчизників виходити на міжнародні ринки праці з метою пошуку легального працевлаштування для фінансового забезпечення своїх сімей, рідних та близьких, а також для власної реалізації як людини та професіонала. Потреби розвитку морського та річкового транспорту, а також світового комерційного мореплавства, обумовили необхідність та доцільність підготовки висококваліфікованих конкурентоздатних фахівців морської галузі. Іноземні судовласники та кріюінгові компанії висувають жорсткі вимоги до персоналу торговельного флоту, оскільки пропозиція на ринку праці морських фахівців представлена достатньо широко. Тому основним завданням закладів вищої морської освіти є підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців, які здійснюють власну професійну діяльність у полікультурному та багатомовному середовищі, на рівні міжнародних стандартів.

Відомо, що метою професійної підготовки морських фахівців є здобуття студентами необхідних компетенцій, які відіграють значущу роль у підтриманні і збереженні безпеки на борту закордонного судна.

Аналіз досліджень. Професійна підготовка майбутніх фахівців морської сфери привертає увагу науковців, серед яких Н. Бобришева, С. Волошинов, С. Козак, М. Кулакова, О. Літікова, І. Литвиненко, І. Сокол, В. Торський, Н. Черненко, В. Чернявський, М. Шерман та ін. Дослідники намагаються окреслити та обґрунтувати найбільш ефективні шляхи здійснення підготовки спеціалістів у закладах вищої морської освіти та наголошують на необхідності формування професійної компетентності фахівців морського профілю, що сприяє їх ефективній професійній адаптації до умов праці у багатонаціональному екіпажі.

Стрімкий вектор розвитку міжнародних відносин у морській сфері посилює необхідність у фахівцях, які б могли брати участь у міжмовній та міжкультурній комунікації. Тому можна стверджувати, що актуальності набуває проблема міжкультурної взаємодії, яка тісно пов'язана з проблемою формування особистості, спроможної до толерантного міжкультурного спілкування.

У наукових дослідженнях С. Братченко, Ю. Максимової, О. Садохіна, М. Сотер, С. Тер-Мінасової розглядається питання толерантності. Зазначимо, що цей термін у більшості мов означає поборжливий ставлення до когось-небудь чи чогось-небудь та терпимість.

Мета статті полягає у науковому обґрунтуванні толерантності як ціннісної складової професійної компетентності майбутніх фахівців морської галузі.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі модернізації професійної підготовки спеціалістів, упровадження компетентнісного підходу та у відповідності до міжнародних стандартів, морські фахівці повинні володіти високим рівнем знань та вмінь, а також бути готовими до взаємодії у полікультурному середовищі. Адже ефективна професійна діяльність морських офіцерів, що зумовлена полікультурним контекстом, неможлива без урахування культури толерантного

спілкування як визначальної умови адаптації особистості фахівців до нових, іноді складних, умов життя на закордонному судні.

Потреба у толерантному фахівцеві морської галузі зумовлена плюралізмом ідеологій. Саме такий фахівець здатен побудувати конструктивний професійний діалог, сприймати і розуміти інші культурні позиції і цінності, співпрацювати з представниками та культурою інших країн, володіти ситуативною гнучкістю, прагнучи до збагачення своєї культури і збереження її шляхом визнання, прийняття та освоєння інших культурних позицій.

Перед представниками багатомовних екіпажів, які працюють на закордонних суднах, гостро постає проблема встановлення міжкультурного діалогу та толерантної взаємодії. Отже, проблема толерантності в контексті професійної підготовки морських фахівців потребує особливої уваги.

Науковці Т. Антрошенко, І. Бех, Г. Солдатова та ін. досліджували проблему толерантності з точки зору культури міжнаціонального спілкування. Феномен толерантності у морально-етичному контексті висвітлено у наукових доробках А. Маслоу, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін. Дж. Бенкс, П. Горські та ін. присвятили свої наукові праці сучасним підходам до виховання толерантності. О. Матієнко наголошує, що сутність поняття «толерантність» є синонімом «терпимості» та має однаковий переклад і тлумачення, незважаючи на різні політичні та культурні традиції у багатьох країнах світу [7, с. 5-6].

Отже, термін «толерантність» орієнтується на такі ціннісні категорії, як: прийняття, терпимість, розуміння, повага. Ми розуміємо поняття «толерантність» як парадигму співіснування представників професійних та суспільних відносин з притаманними їм думками, віруваннями, переконаннями на борту закордонного судна, оскільки багатонаціональний екіпаж складається із членів різних національних, етнічних та релігійних груп. Відтак, у контексті нашого дослідження толерантність означає рівні права для всіх членів судової команди, з одного боку, а з іншого – кожен представник мультинаціонального екіпажу повинен визнати і приймати право інших мати різні точки зору, думки, поведінку та волю. В іншому випадку міжособистісні розбіжності і конфлікти призведуть до руйнування міжнаціонального спілкування.

Відповідно до Декларації принципів толерантності відповідне поняття трактується як повага, визнання і прийняття багатого розмаїття культур нашого світу, наших форм вираження і способів бути людьми. Толерантність – це визнання і повага до самого себе як до особистості і як до члена соціальної або етнічної групи або класу [12].

На думку науковців О. Безлуцької та О. Лещенко у процесі професійної підготовки майбутніх морських фахівців необхідно вирішити низку важливих завдань, пов'язаних зі здатністю «детермінувати культурні пріоритети у діалозі «схід-захід», удосконалювати знання щодо культурних особливостей різних національностей та специфіки їх впливу на формування стосунків у середині колективу» [2, с. 81]. Отже, майбутні морські фахівці повинні оволодіти вмінням толерантного ставлення до ментальних особливостей членів екіпажу та їх культурних ознак.

Розглядаючи процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців морської галузі, ми визначили, що поняття «толерантності» передбачає наявність деяких установок щодо розуміння людини та людяності. Зокрема, це установка на незалежність індивіда, його особисту відповідальність за свої переконання та вчинки. Толерантність пропонує вбачати в поведінці іншого не те, що є ворожим власній позиції, а те, що може бути спільно корисним у розв'язанні не лише власних потреб, але й соціальних. Особливості комунікативної толерантності свідчить про здатність до самоконтролю. Люди з високим рівнем комунікативної толерантності можуть створювати психологічно комфортні умови спілкування з різними людьми.

М. Сотер наводить декілька прикладів визначення цього терміна у різних сферах пізнання. Наприклад, у філософії толерантність – це фактор культури. Соціологи

виокремлюють толерантність як інтегральну характеристику особистості, що реалізується у соціокультурних взаємовідносинах. У педагогіці толерантність – це прояв активної моральної позиції, спрямованої на взаємодію. Більшість дослідників співвідносять її з терпимістю до різних відмінностей: чужої думки, поглядів, переконань тощо [9, с. 186]. Повага до культури іншого народу та прояв толерантності, як зазначає науковець, є фундаментом ефективної міжкультурної комунікації, і загалом, є фундаментом продуктивної співпраці [9, с. 186]. Ми поділяємо думку дослідниці, що запорукою безпечної роботи у морі є саме продуктивна співпраця між представниками різних національностей у межах полікультурного екіпажу.

На думку С. Братченко, толерантність – це «особливий принцип існування світу, який людина будує на засадах розуміння, прийняття множинності й різноманіття буття, при цьому визнаючи неминучість співіснування відмінностей» [3, с. 104-117].

У наукових працях О. Асмолова, Г. Солдатової, Л. Шайгерової, окреслені такі показники толерантності, як стійкість до стресу, до конфліктів, до невизначеності, до агресивної поведінки, до поведінкових відхилень.

За визначенням Р. Валітової, толерантність – це зацікавлене ставлення до іншого, бажання відчувати його світовідчуття [4, с. 34].

На думку Г. Олпорт, толерантній особистості властиві такі ознаки, як: знання про власну індивідуальність, відповідальність, захищеність, менша потреба у визначеності, здатність до емпатії, орієнтація на себе, почуття гумору, надання переваги свободі і демократії, а не авторитаризму [8, с. 15–16].

М. Сотер вважає, що толерантна особистість має позитивне ставлення до культурного розмаїття, готова до повноцінної діяльності у соціумі та може успішно пристосовуватись до мінливих умов культурної взаємодії [9, с. 187].

Цікаво розглянути толерантність крізь призму міжкультурної комунікації. Так, у «Словнику термінів міжкультурної комунікації» Ф. Бацевич розглядає «толерантність міжкультурну» та пов'язує її зі «ставленням з розумінням (а часто з інтересом і симпатією) до наявних відмінностей у комунікативній поведінці учасників міжкультурної комунікації» [1, с. 174].

Отже, зазначимо, що толерантність передбачає досягнення взаємної згоди, яка проявляється у всій площині взаємодії культурних норм представників різних національностей у процесі міжкультурного спілкування на борту закордонного судна. Саме тому ми вважаємо, що принцип толерантності є основоположним і представляє собою культурну норму і моральну цінність, що базуються на повазі та визнанні рівності, багатомірності різноманіття людської культури; почуттів терпимості і поваги у ставленні до думок, поглядів, переконань; норм поведінки представників інших культур і національностей; відмові від домінування й насильства у полікультурному просторі багатонаціонального екіпажу.

Толерантний підхід до міжкультурної комунікації виступає фундаментом та першоосновою збереження різного роду відмінностей між представниками різних культур. Безумовно, такий підхід свідчить про те, що важливо визнавати ті чи інші культурні особливості індивіда або групи лише одними з багатьох, які не можуть підпорядковувати собі всі інші. Отже, процес сприйняття іншої культури передбачає порівняння як попереднього досвіду, так і нового, та зіставлення його з аналогічними складовими власної культури на раціональній і чуттєво-емоційній основах [11, с. 16-28]. Тобто, відбувається занурення у світ чужої культури у ході подібного порівняння.

Аналізуючи толерантність як один з основних аспектів, результат і підґрунтя для здійснення продуктивної міжкультурної комунікації, Ю. Максимова зазначає, «що практично кожен здатен інтуїтивно відрізнити нормальну поведінку від девіантної» [6, с. 74]. Дана якість формується під час практичної комунікації людей і відображає їх історичні знання індивідуальних і колективних уявлень, установок, почуттів. Відтак, толерантність – це результат процесу різних видів комунікацій, у тому

числі й міжкультурної, в яких формується почуття поваги до інших людей, народів, їх досягнень, традицій, та виховується усвідомлення несхожості та прийняття всього культурно-етнічного розмаїття світу.

Отже, толерантність є важливою та ціннісною складовою професійної компетентності майбутніх фахівців морської галузі. Адже вони постійно контактують з представниками різних країн, які є носіями різних релігійних норм, ментальних особливостей, національних якостей.

Зазначимо, що кожен представник екіпажу повинен розуміти, що успіх рейсу визначається фаховою підготовленістю членів суднової команди та людськими стосунками. Саме злагоджені дії екіпажу, позитивний морально-психологічний клімат, взаємопідтримка, відсутність конфліктних ситуацій, взаємоповага сприяють нормальному функціонуванню багатонаціонального та багатоконфесійного суднового екіпажу. Отже, на наш погляд, однією з умов безпечної життєдіяльності судна є толерантне ставлення представників суднової команди один до одного. З іншого боку, інтолерантність, зазвичай, веде до конфронтаційних взаємовідносин між членами суднової команди за національними, релігійними і політичними уявленнями, що, у свою чергу, впливає на результативність безпечної роботи судна.

Науковці виділяють декілька видів інтолерантності: міжнаціональна, міжрасова, релігійна, географічна, расова, політична, вікова, етнічна, гендерна, міжкласова.

На думку Н. Жиртуєвої, міжнаціональна, релігійна, міжкласова, расова, гендерна види інтолерантності є найбільш характерними для суднових екіпажів [5, с. 50].

Вивчаючи феномен інтолерантності, можна стверджувати, що будь-який із її видів є небезпечним для продуктивної роботи суднового екіпажу, оскільки може призвести до послаблення групової єдності, взаєморозуміння та вплинути на безпеку рейсу.

Беручи до уваги вищезазначене, слід наголосити, що майбутні фахівці морської галузі повинні обмежувати неприязне, зневажливе ставлення до представників інших країн та повинні без упередження ставитися до них, працюючи у багатонаціональному екіпажі. Важливо встановлювати доброзичливі стосунки між представниками різних етнічних груп та враховувати їх особливості, тобто формувати команду, здатну ефективно працювати та злагоджено діяти як у звичайних, так і в екстремальних ситуаціях. Необхідно також співпрацювати та спілкуватися з підлеглими будь-якої релігійної приналежності, культури, національності та ін. [10, с. 126-127].

Висновки. У ході дослідження ми з'ясували, що для безпечної роботи майбутні фахівці морської галузі повинні формувати толерантне ставлення та терпимість до інших культур, національностей, релігій, застосовувати диференційований підхід, який залежить від особливостей кожного члена мультинаціональної суднової команди. Адже існує безпосередній зв'язок між толерантністю та процесом міжкультурної комунікації. Саме тому необхідно формувати толерантність як ціннісну складову професійної компетентності морських спеціалістів у інтересах успішного ведення культурного, ефективного діалогу, міжкультурного співробітництва в цілях запобігання міжкультурним конфліктам та підвищення безпеки мореплавства.

Виходячи з указанного вище, можна зробити висновок, що толерантна особистість – це особистість, яка здатна успішно пристосовуватися до культурного розмаїття, має позитивне ставлення до мінливих умов культурної взаємодії та готова до соціально-професійної активності.

Таким чином, ми проаналізували значення і цінність толерантності як складової професійної компетентності морських фахівців для ефективного міжнаціонального спілкування. Той факт, що професійна підготовка конкурентоздатних моряків є динамічною концепцією, що має тенденцію адаптації до потреб сучасної морської індустрії, створює основу для подальшого дослідження її принципів, аспектів, закономірностей та цінностей.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
2. Безлуцька О. П., Лещенко О. М. Менеджмент морських ресурсів як складова професійної підготовки майбутніх морських офіцерів. *Науковий вісник Херсонської державної морської академії*. Херсон, 2014. № 1 (10). С. 81–86.
3. Братченко С. Л. Психологические основания исследования толерантности в образовании. *Педагогика развития: ключевые компетентности и их становление*. Красноярск, 2003. С. 104–117.
4. Валитова Р. Р. Толерантность: порок или добродетель? *Вестник Московского университета*. Москва, 1996. Серия 7. № 1. С. 33–37.
5. Жиртуева Н. С. Этико-религиозная толерантность как условие безопасности жизнедеятельности судна. *Водный транспорт*. 2012. Вып. 1. С. 49–53.
6. Максимова Ю. С. Основы межкультурной коммуникации : учеб. пособие / Хабаровск : Изд-во ДВГУПС, 2012. 103 с.
7. Матієнко О. С. Толерантність: введення в проблему. Вінниця : ВДАУ, 2006. 40 с.
8. Психодиагностика толерантности личности / Г. У. Солдатова и др. Москва : Смысл, 2008. 172 с.
9. Сотер М. В. Толерантність як основа міжкультурної комунікації. *Підготовка менеджерів освітньої галузі в умовах децентралізації управлінських структур: світовий досвід: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 10-11 лист. 2016 р.)*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. С. 186–188.
10. Торський В. Г., Топалов В. П. Управление судовыми экипажами : учебн.-практ. пособ. Одесса : Астропринт, 2011. 244 с.
11. Хеффе О. Плюрализм и толерантность: к легитимизации в современном мире. *Философские науки*. 1991. № 12. С. 16–28.
12. UNESCO Declaration on Principles of Tolerance. URL : <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000151830>

References:

1. Batsevych, F. S. (2007). *Slovnnyk terminiv mizhkulturnoi komunikatsii* [Dictionary of terms of intercultural communication]. Kyiv: Dovira [in Ukrainian].
2. Bezlutska, O. P., & Leshchenko, O. M. (2014). Menedzhment morskykh resursiv yak skladova profesiinoi pidhotovky maibutnikh morskykh ofitser [Marine resources management as a component of professional training of future naval officers]. *Naukovyi visnyk Khersonskoi derzhavnoi morskoi akademii*, 1 (10), 81-86 [in Ukrainian].
3. Bratchenko, S. L. (2003). Psikhologicheskie osnovaniia issledovaniia tolerantnosti v obrazovanii [Psychological foundations of the study of tolerance in education]. *Pedagogika razvitiia: kliuchevye kompetentnosti i ikh stanovlenie*, 104-117 [in Russian].
4. Valitova, R. R. (1996). Tolerantnost: porok ili dobrodetel? [Tolerance: vice or virtue?]. *Vestnik Moskovskogo universiteta*, 7 (1), 33-37 [in Russian].
5. Zhirtueva, N. S. (2012). Etiko-religioznaia tolerantnost kak uslovie bezopasnosti zhiznedeiatelnosti sudna [Ethical and religious tolerance as a condition for the safety of the vessel]. *Vodnii transport*, 1, 49-53 [in Russian].
6. Maksimova, Yu. S. (2012). *Osnovy mezhkulturnoi kommunikatsii* [Basics of Intercultural Communication]. Khabarovsk: DVGUPS [in Russian].
7. Matiienko, O. S. (2006). *Tolerantnist: vvedennia v problemu* [Tolerance: an introduction to the problem]. Vinnytsia: VDAU [in Ukrainian].
8. Soldatova, G. (Ed.) (2008). *Psihodiagnostika tolerantnosti lichnosti* [Psychodiagnosics of personality tolerance]. Moskva: Smysl [in Russian].
9. Soter, M. V. (2016). Tolerantnist yak osnova mizhkulturnoi komunikatsii [Tolerance as the basis of intercultural communication], *Pidhotovka menezheriv osvithoi haluzi v umovakh detsentralizatsii upravlinskykh struktur: svitovyi dosvid, materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.* [Training managers of the educational sector in the conditions of decentralization of administrative structures: international experience, Proceedings of All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]. Kherson [in Ukrainian].
10. Torskii, V. G., & Topalov, V. P. (2011). *Upravlenie sudovymi ekipazhami* [Ship crew management]. Odessa: Astroprint [in Russian].

11. Kheffe, O. (1991). Pluralizm i tolerantnost: k legitimizatsii v sovremennom mire [Pluralism and tolerance: towards legitimation in the modern world]. *Filosofskie nauki*, 12, 16-28 [in Russian].
12. UNESCO Declaration on Principles of Tolerance. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000151830> [in English].

Lipshyts L. V.,
orcid.org/0000-0001-6443-3321

TOLERANCE AS A VALUE COMPONENT OF PROFESSIONAL COMPETENCY OF FUTURE SPECIALISTS IN THE MARITIME INDUSTRY

The article emphasizes that the needs of sea and river transport development, as well as commercial shipping, have necessitated feasibility of training highly qualified and competitive specialists for the maritime industry.

It is noted that the problem of intercultural interaction is becoming relevant. It is closely related to the problem of forming a personality that is capable for tolerant intercultural communication.

Based on the analysis, it is stated that the need for a tolerant marine specialist is due to the pluralism of ideologies. Such a specialist is able to build a constructive professional dialogue, cooperate with representative and cultures of other countries.

The article summarizes scientific views on the concept «tolerance» and emphasizes that the problem of tolerance in the context of training of marine professionals needs special attention.

It is substantiated that the future specialist must have developed communicative skills that allow him to quickly adapt to the closed team requirements, to successfully cooperate with colleagues, including in the process of intercultural interaction.

It is stated that tolerance means equal rights for all members of the ship's crew, on the one hand, and on the other – each member of the multinational crew must recognize and accept the right of others to have different views, opinions, behavior and will.

The phenomenon of intolerance is characterized, and it is noted that any of its types is dangerous for the productive work of the ship's crew because it can lead to a weakening of group unity, mutual understanding and affect the safety of the voyage.

The significance of the value of tolerance as a component of professional competence of marine specialists for effective interethnic communication is analyzed.

Key words: tolerance, value, competitive specialists, intercultural communication, intolerance, professional competence, safety.

Дата надходження статті: 15.10.2020 р.
Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Рябуха І.М.

UDC 811.111'276.6:656.61.052](075.8)
DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi46.124>

Litikova O.I.,
orcid.org/0000-0001-7952-9895

ADVANTAGES OF MARINE ENGLISH DEEPER LEARNING TECHNOLOGIES

The article considers the appropriateness of deeper learning technologies application in Marine English study, taking into account that professional training of marine cadets in maritime institutions of higher education should be accomplished in English language in compliance with the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (1978, 1995) and its Manila amendments (2010).

The results of training must correspond to high world standards and provided on three levels (support, operational and management levels) with compulsory development of certain number

* © Litikova O.I.